

Terapia z udziałem kur

Barbara Rytel

*Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Agrobiotechnologii i Nauk o Zwierzętach,
Studenckie Koło Naukowe Sympatyków Zwierząt, ul. B. Prusa 14, 08-110 Siedlce*

Wstęp
Kury towarzyszą człowiekowi od wielu tysięcy lat. W przeszłości były uznawane za zwierzęta święte, którym składano hojne dary, np. dla zapewnienia sobie sukcesu w bitwie. Obecnie coraz częściej towarzyszą ludziom także w działaniach terapeutycznych (Chumley, 2012).

Próby pracy z drobiem rozpoczęto dzięki badaniom, które wskazywały na pozytywny wpływ terapii z udziałem zwierząt na samopoczucie pacjenta oraz szybkość uzyskania efektów leczenia (Magiera i in., 2018).

Podczas badania przeprowadzonego przez Guliani i Jacquemetta w 2017 r. dowiedziono, że obecność zwierzęcia podczas terapii osób z trudnościami w uczeniu się zmniejszyła u nich poziom odczuwanego lęku. Współpraca ze „zwierzęciem terapeutą” znacząco pomogła w poprawieniu wyników leczenia. Obecność zwierzęcia podczas prowadzonych zajęć wpływa także pozytywnie na inne problemy człowieka. Pierwszym, udokumentowanym rezultatem jest poprawa dialogu pacjent – terapeuta (Handley i in., 2022). Warto zatem rozpocząć współpracę ze zwierzęciem, które swoją obecnością uspokoi każdą obecną osobę oraz ułatwi powrót do zdrowia. Badania, które przeprowadzili Nalini i Kumar (2022) również potwierdziły poprawę samopoczucia po kontakcie ze zwierzęciem. Ponadto, wyniki badań przeprowadzonych przez Zhang i in. (2020) pokazują, że terapia z udziałem zwierząt może zmniejszyć ból u pacjentów w porównaniu z grupą kontrolną.

Celem eksperymentu było sprawdzenie,

czy obecność zwierzęcia zmniejszy odczuwanie lęku w gabinecie dentystycznym. Odnotowano wysoką redukcję lęku u wszystkich badanych pacjentów. Podobne złagodzenie odczuwania stresu stwierdzono także u studentów uczących się do egzaminu (Anderson i Brown, 2021). Opublikowane badanie wykazało, że krótka interakcja studentów ze zwierzęciem zmniejszyła występujący u nich niepokój.

Bardzo często samo posiadanie zwierzęcia wystarczy, aby człowiek stał się mniej samotny oraz zaczął lepiej postrzegać swój stan zdrowia (Morrison, 2007). Dodatkowo, sama obecność zwierzęcia w domu wpływa pozytywnie na emocje oraz stan fizyczny pacjenta (Chan i Gonzalo, 2019).

Istnieją jednak przeciwwskazania do uczestniczenia w terapii z udziałem zwierząt. Największymi z nich są: alergie, fobie oraz stres związany z kontaktem ze zwierzętami. Dlatego, należy realnie oszacować możliwości człowieka. Do słabej, schorowanej osoby nie można dobrać trudnego w kontaktach, nie ułożonego odpowiednio zwierzęcia (Creagan i in., 2015).

Obowiązkiem każdego opiekuna jest zapewnienie zwierzęciu jak największego komfortu, ochrony i opieki. Wirth i in. (2020) w przeprowadzonym badaniu zaobserwowali zmniejszony apetyt u zwierząt oraz okazywanie niepokoju. Po zmierzeniu temperatury potwierdzono objawy stresu. Dotykanie zwierząt przez obcych ludzi wywołuje dodatkowy stres, którego należy unikać. Istnieje możliwość złagodzenia go. Gut i in. (2020). w przeprowadzili badania podczas terapii

Terapia z udziałem kur – *Hen-assisted therapy* (fot. B. Rytel)

z udziałem zwierząt. Stwierdzili, że jeśli właściciel chce zapewnić podopiecznemu bardziej dogodne warunki, to musi przygotować miejsce pracy tak, aby zwierzę miało możliwość swobodnego oddalenia się od czynnika stresogennego.

Wybrane rasy kur z predyspozycjami do terapii *Kura jedwabista*

Rasa pochodzi z Chin, gdzie jest rozpowszechniona od przeszło tysiąca lat. Jej nazwa pochodzi od rodzaju upierzenia. Ich pióra nie posiadają haczyków, przypominają w dotyku jedwab lub satynę, dzięki czemu wyglądają jak futro ssaka. Rasa ta jest zaliczana do mniejszych, ponieważ osobniki ważą od 1 do 1,6 kg. Ptaki te idealnie pasują do roli terapeuty ze względu na swój charakter. Kury tej rasy są łagodne oraz przyjaźnie nastawione do ludzi, dzięki czemu bardzo łatwo jest je oswoić.

Kura Kochin

Rasa wywodzi się z Chin, z których została sprowadzona do Europy w XIX wieku. Kury Kochin są zaliczane do największych ras kur. Osobnik tej rasy może ważyć od 3,5 do 5,5 kg. Pomimo swej wielkości są jednymi z łagodniejszych przedstawicieli kur. Zwierzęta te są powolne oraz łagodne, dzięki czemu nie skrzywdzą nikogo podczas kontaktów.

Przykład przeprowadzonej pracy terapeutycznej z udziałem kury

W zajęciach terapeutycznych uczestniczyło dwoje dzieci (rodzeństwo) w wieku 6 i 8 lat. Młodsze dziecko ma zdiagnozowany autyzm dziecięcy, starsze dziecko jest zdrowe. Zaburzenia młodszego dziecka dotyczą: integracji sensorycznej, motoryki małej, problemów z mową. Czas trwania zajęć: 30 minut. W zajęciach uczestniczy także jedno z rodziców dzieci.

Materiały niezbędne do przeprowadzenia zajęć: różnego rodzaju pióra – około 50 sztuk, techniczna kartka z rysunkiem kury – 2 sztuki, klej wyciskany, doniczka z zasadzoną i wyrośniętą babką lancetową.

Plan pracy:

Terapeuta siedzi na trawie, przed nim dzieci. Zaczynają rozmowę na temat kur. Padają pytania i wspólnie debatują o odpowiedzi:

- Czy dzieci widziały kiedyś kurę?
- Czy dotykały kiedyś kury?
- Co myślą o kurach, czy im się podobają czy może się ich boją?

Z kolei, zostają omówione zasady panujące na zajęciach z zachowaniem dobrostanu zwierzęcia. Po zaakceptowaniu przez dzieci reguł zostaje wprowadzona w zasięg wzroku kura rasy Kochin. Terapeuta razem z dziećmi obserwuje zwierzę. Rozpoczynają dialog na temat budowy ptaka:

- Jakiego jest koloru?
- Co najbardziej się w niej podoba?
- Policzenie elementów ciała: oczu, nóg, skrzydeł, dzioba, ogona.

Dzieci otrzymują rysunek kury i mają za zadanie wykleić go jak najbardziej dokładnie piórami. Po zakończeniu pracy pacjenci pokazują wyklejanki i wspólnie omawiają swoje prace.

Na zakończenie zajęć dzieci mają możliwość nakarmić oraz pogłaskać zwierzę. W tym celu stawiana jest przed nimi donica z babką lancetową. Każde z rodzeństwa musi samo zerwać listki rośliny i może zaproponować pokarm zwierzęciu. Po tym zadaniu terapeuta chwytą kurę w bezpieczny sposób i umożliwia dzieciom jej dotknięcie. Podczas tej czynności każde z rodzeństwa ma opisać odczucia towarzyszące dotykaniu różnych partii ciała ptaka.

Spostrzeżenia i wnioski wynikające z zajęć dzieci w kontakcie z kurą:

- Dziecko ze zdiagnozowanym spektrum autyzmu początkowo wykazywało dużą chęć dotknięcia zwierzęcia, lecz ochota ta minęła, gdy rozpoczęła się 3 część zajęć. Podczas 4 części zajęć dziecko chętnie podeszło do kury, aby ją nakarmić; nie wykazywało lęku wobec zwierzęcia; chętnie uczestniczyło w ćwiczeniu omawiania odczuć przy dotyku.
- Dziecko zdrowe było wycofane, bało się

zwierzęcia. 3 część zajęć ułatwiła mu zaakceptowanie obecności kury. Początkowo nie chciało samo nakarmić zwierzęcia, lecz po namowie brata odważyło się; pod koniec zajęć nie miało problemów z dotknięciem kury, zaakceptowało zwierzę.

Kura w kontakcie z dziećmi:

Wprowadzone zwierzę początkowo utrzymywało dystans w stosunku do ludzi. Kura obserwowała ich oraz oceniała zagrożenie. Podczas 3 części zajęć zaczęła zbliżać się do dzieci. Podczas karmienia oraz trzymania na rękach zachowywała się łagodnie, nie wydawała niepokojących dźwięków, nie zaobserwowano też sygnałów stresu. Ze względu na duże rozmiary ptaka dzieci nie miały możliwości wzięcia go samodzielnie na rękę.

Podsumowanie

Istnieje wiele publikacji o pozytywnym wpływie AAT (*Animal Assisted Therapy* – tera-

pia z udziałem zwierząt) na szybkość postępów w kuracji. Sama obecność zwierzęcia wpływa pozytywnie na wiele fizycznych, społecznych, emocjonalnych i poznawczych aspektów funkcjonowania człowieka.

Animaloterapia to naturalna metoda leczenia i rehabilitacji pacjenta poprzez dobroczynny kontakt ze zwierzęciem. Zwierzę spełniające określone kryteria jest integralną częścią procesu leczenia, a zaangażowanie go w czynne uczestnictwo w kontakty, zabawę pozwala człowiekowi na pozbycie się blokujących go barier psychicznych.

Zwierzęciem, które od niedawna zaczyna być postrzegane jako idealny towarzysz animaloterapeuty jest kura. Dzięki swojemu niecodziennemu wyglądowi oraz zachowaniu może w ciekawy sposób urozmaicić leczenie. Po przeprowadzeniu zajęć z dziećmi z udziałem kury dało się u nich zauważyć dalszą chęć współpracy z terapeutą oraz jego podopieczną.

Literatura

- Anderson D., Brown S. (2021). The effect of animal-assisted therapy on nursing student anxiety: A randomized control study, 52: 103042.
- Chan M.M., Gonzalo T.R. (2019). The “pet effect” in cancer patients: Risks and benefits of human-pet interaction. *Crit. Rev. Oncol. Hematol.*, 143: 56–61.
- Chumley P.R. (2012). Historical perspectives of the human-animal bond within the Department of Defense. *U.S. Army Med. Dep. J.*, pp. 18–20.
- Creagan E.T., Bauer B.A., Thomley B.S., Borg J.M. (2015). Animal-assisted therapy at Mayo Clinic: The time is now. *Complement Ther. Clin. Pract.*, 21(2): 101–104.
- Giuliani F., Jacquemettaz M. (2017). Animal-assisted therapy used for anxiety disorders in patients with learning disabilities: An observational study. *Europ. J. Integr. Med.*, 14: 13–19.
- Gut W., Crump L., Zinsstag J., Hattendorf J., Hediger K. (2020). The effect of human interaction on guinea pig behavior in animal-assisted therapy. *Physiol. Behav.*, 225: 113076.
- Handley V., Jordan S., Fife S., Turns B. (2022). Using solution-focused brief therapy and animal-assisted therapy with sexual minorities: A pilot microanalysis study. *J. Systemic Therapies*, 40, 4.
- Magiera A., Klocek C., Penar W. (2018). Animaloterapia jako współczesne narzędzie poprawy zdrowia człowieka. *Sztuka Leczenia*, 2: 85–90.
- Morrison M.L. (2007). Health benefits of animal-assisted interventions. *Complementary health practice review*, 12, 1: 51–62.
- Nalini B., Kumar C.S. (2022). Animal-assisted therapy as a potential tool for management of dental anxiety in children: A questionnaire-based cross-sectional study. *J. Clin. Diagn. Res.*, 16 (2): ZC30–ZC34.
- Wirth S., Gebhardt-Henrich S.G., Riemer S., Hattendorf J., Zinsstag J., Hediger K. (2020). The influence of

human interaction on guinea pigs: Behavioral and thermographic changes during animal-assisted therapy. *Physiol. Behav.*, 15, 225: 113076.

Zhang Y., Yan F., Li S., Wang Y., Ma Y. (2020). Effectiveness of animal-assisted therapy on pain in children: A systematic review and meta-analysis. *Int. J. Nurs. Sci.*, 18, 8 (1): 30–37.

HEN-ASSISTED THERAPY

Summary

More and more people are becoming aware of the positive aspects of AAT (animal-assisted therapy). The mere presence of animals can have a significant impact on improving the physical or mental condition. However, it is important to ensure the animal's welfare, especially try to reduce stressful situations. Despite the positive aspects of AAT, there are contraindications to therapy, such as an allergy to the animal. One of the charges that is gaining more and more notice in AAT is the hen. The work contains short descriptions of selected breeds of hens and an exemplary therapy plan with two children aged 6 and 8 years. One child has an autism spectrum certificate. Chicken participation in the classes is something rare and can broaden patients' knowledge of zoology.

Key words: animal-assisted therapy, hen, patient

Fot.: D. Dobrowolska